

Flört

STUMMER ATTILA

Amikor Stummer egy őszi reggelen akkori munkahelyére, a T. városi közkönyvtárba tartva, úgy 7 óra 20 perc körül azon a sarkon, ahol jobbra szokott fordulni, hogy a hatalmas platánok alatt, melyeknek lombja közt a reggeli ködben a szőke napsugarak rézsútosan zuhogtak a betonútra, mintha fészülködnének a fák, azon a sarkon, ahol ha balra térünk, az általános iskolához, egyenesen pedig a gimnáziumhoz vezet az út, ahol általában ebédelni szokott a menzán, egyszerűen ezen a megszokott, kopott, hétköznapi helyen, amit a természeti szépség csak pár percre szellemesít át, Stummer a fény, a pára, a lombok ezen összművészeti közegében meglátta a lányt és rögtön tudta, elveszett.

Iskolatáska volt a lányka vállán, tizennégy éves már elmúlt talán, de Stummer, aki a szerelem elől fejét homokba dugva oly régóta élt már visszavonultan (ez az ő szavajárása, mellyel a régmúlt kalandozásaitól, ha ugyan voltak, elhatárolja jelenlegi énjét), sehogy se tudta volna megmondani, vajon mennyi: tizenöt? tizenhat? vagy egy fejlettebb forma tizenhárom éves? De nem is ez járt az eszében ott a sarkon, semmi sem járt az eszében, csak ezt a letaglózó látványt figyelte, ahogy a fiatal lány átlagos ruhában, cseppet se feltűnően, mégis határozottan rá nézett, csakis őrá, oly ártatlan, de mégis kíváncsi szemekkel, oly kegyesen, ahogyan csak egy ifjú istennő vagy nimfa nézhet a fáradt utazóra. Úgy nézett, ahogy az néz, aki éppen őrá vár.

Stummer térde megbicsaklott, lelkében a megdöbbenéssel elvegyült a meghatottság, a diadal mámore és az a felismerés, hogy HISZEN EZ LEHETETLEN, kopott vagyok, akár a város, rosszul öltözött és őszülök és akár az apja lehetnék, úgyhogy haladt tovább a platánok felé és nem tudta, mitévő legyen. A lányka tekintete elkísérte őt egy darabon, amíg még a

látószögében volt, majd amikor Stummer a platánok védelmébe érve visszanézett, látta, hogy a lány megfordul és elindul az általános iskola felé.

Nyolcadikos, állapította meg Stummer, nyolcadikos és rám várt. Talán már hosszabb ideje figyel? De nem tudta felidézni, nem volt számára ismerős, nem. Zaklatottan érkezett a munkahelyére, úgy dédelgetve magában a valószínűtlen, ködös hajnali látványt, az istennő-lányka adományát, mint réges-régi görögországi útja emlékét, amikor az isteni betört a jelenébe, hogy aztán köddé váljon, de ez most volt, hosszú idő után, igen, úgy érezte, fölébredt szendergéséből és újra lángra gyulladt!

A mosdóban belenézett a repedt, homályos tükörbe és hosszan vizsgálta arcát, fogait. Délben meg fogja mosni a fogát és kimegy sétálni. Nem is ebédel. Ám addig is, hogy elfoglalja magát, beletemetkezett a katalógus-rendezésbe.

Délben nagy volt a tömeg az iskolák körül és ő botor módon került egyet a gimnázium felé, meg aztán a lány ruháját meg sem jegyezte, csak „tekintete égett a lelkébe”, a tekintet, mely megigézte, de most nem mutatkozott. Sebaj, majd délután! Vagy holnap reggel! Az idő azonban, ez a párához, fényhez hasonlóan illékony elem, cserbenhagyta őt, odavetette a várakozás megannyi kínjának. Bizony szenvedett.

A keservesen hosszú nap után, izgalom és letargia közt ingadozva, nehezen aludt el, és az éjszaka közepén fölriadt. Hamar kislámpát gyújtott, a fiókból papírt, tollat kotort elő és olyasmit csinált, amit évek óta nem: írni kezdett.

Hanyatt feküdt az ágyon
kerülte őt az álom
szép igézete.

Ki tudja mily régóta
hevert némán mintha volna
ez ítélete.

Stummer érezte, hogy a második strófa igencsak dökög, de nem törődött vele, a lelke háborgott, írnia kellett:

De most valami hívja
s a szűz fehér papírra
remegve írni kezd

És verse sorról-sorra
kiömlik, míg az óra

közömbösen ketyeg

És zúgó tengerárra
hajózik, nincs határa
csak menni menni kell

Ide tán jöhetne még egy-két versszak, de ihlete alábbhagyott, kinkeservesen fejezte be a versikét:

S a hajnal jön. Az ágyon
bágyadtan, visszavágyón
egy elnyűtt roncs hever...

Végül a verset mégis egészen jónak, igaznak ítélte. Izgatottan állt az ablakban, nézte a sötét utcát. Talán, talán most újrakezdődik... az élet... az ifjúsága... vagy inkább az érett férfikor, mely a szűzleányok oktatója, mentora... A lemezjátszóhoz lépett, kinyitotta és föltett egy bakelitet, amit még az elsők közt vett egyetemista korában, Mendelssohn Olasz Szimfóniáját, lefeküdt és hagyta, hadd ragadja el az első tétel fiatalos lendülete, hadd andalítsa el a zárándokok éneke a második tétel elején, a dallam, ami csak egyszer hangzik föl, azután elhalványul, szétfoszlik, megszakad, akárcsak Stummer tudata. Mire a Menüett fölhangzott, a fáradt hajós már aludt. De újra élt!

A vonaton – Stummer ugyanis vonattal járt munkába T-be a „szomszéd várból” – elcsodálkozott, mily közömbös a hatalmas természet az aprócska emberi szenvedélyek iránt, melyek számunkra oly világrengetőnek tűnnek. Ugyanaz a könnyű köd a völgyekben és a szántóföldek barázdái közt; ugyanazok a sugarak csillognak a falusi templomtorony aranygombján és keresztjén, meg az adóhivatal fényvisszaverő üvegein; ugyanaz a fényjáték lesz bizonyára a platánsoron, és mégis micsoda bölcsesség rejlik az égi közöny mélyén: egyazon fény hatol a hétköznapi és az ünnepek világába és csak rajtunk, csak rajtunk múlik, mit kezdünk vele!

A lányka a sarkon állt, vállán a táska, ugyanabban az egyszerű kabátban és ugyanúgy nézett a közeledő Stummerre, mint tegnap. Stummer térde megbicsaklott, nagyot nyelt, szívében harcot vívott az öröm, a rettegés, a kétség... És szokott útvonalát némileg módosítva most nem a platánok felé fordult, hanem egyenesen ment a gimnázium felé, ahonnan kis kerülővel visszajuthat a könyvtárhoz, 7 óra 20 perc volt, Stummer most már-már átért a lányka térfelére és szeme sarkából jobban megnézhetette: a lány arca kissé kipirult a reggeli hidegben, vonásai egyszerűek és bájosak voltak, bár nem klasszikusan szépek, volt bennük valami szögletesség, amit tán apjától örökölt, de jól kerekített szögletesség, és egyáltalán, egész lénye hordozta még azt a formálódást, kialakulatlanságot, ami a gyermekkorból a

felnőttkorba való átmenet során jellemzi az ifjakat, vonásai még nem voltak készen, még épp csak megkezdődött a karakter elnyerésének folyamata... Szája rúzs nélkül is meggypiros volt, a haja barna, gesztenyebarna, göndör... És a szemek, a szemek, melyek őt nézték magabiztos kíváncsisággal, mégis ártatlanul, barnák voltak, mélyek. És Stummer áthaladt a lány előtt és érezte vagy érezni vélte a lány közegét, jelenlétét a térben és a közelségéből áradó, ám egy határon túl elillanó aurát. És boldogan ment tovább, vissza se nézett, mert elég volt most ennyi, épp csak ennyivel több annál, ami tegnap történt. Mégis, mégis több volt ez minden szónál, úgy érezte.

Munkahelyén a mosdóban belenézett a megrepedt tükörbe, végigsimította arcát, melyen barázdákat szántott a reménytelenség. Talán, gondolta, csak ennyit gondolt és ki is mondta: talán. És ez sokkal jobb volt, mint amit a tükörbe nézve mondani szokott magának, mert ilyeneket szokott mondani: hülyeség; meg hogy: minek? Vagy néha csúnya szavakat is. Később rávetette magát a katalógusra, hogy elnyomja rossz érzését, az idegességet, ami megrohanta, hogy mégis, hogy képzeled, egy ilyen fiatal lányt? És mit gondolsz, mire fogod te megtanítani, éppen te, a te tapasztalatoddal? Nyomban ezután szörnyű önvád rohanta meg: nem, nem lehetsz e kislány megrontója! Mit képzelsz? Hogy ő lesz a te Lolitád? Te mocskos, magányos vénember! De addig-addig ostorozta magát, hogy fölfedezte, önkínzásába alattomos színlelés vegyül. Lehet, hogy csak a társadalmi lelkiismeret... Hogy csak a konvenció hangja visszhangzik benne? Talán épp ebből kellene kitörnöm, talán épp erre kínál orvosságot a lányka? Stummer hevesen vívódott önmagával, vitázott és érvelt pro és kontra, de el kellett ismernie: a vágy mindent elsöpör, az álságos önmarcangolást, az erkölcsi fenntartásokat, a lehetséges következményektől való félelmét, mindent.

Stummervalóban magányos volt. Magányos volt otthon, a munkahelyén, a vonaton, az utcán. Hiábarajzott körülötte az emberek képe, akár ismeretleneké, akár ismerősöké, vagy az anyjáé, aki olykor meglátogatta – fantomok voltak, valószínűtlen jelenségek. Csak a magány, az volt kézzelfogható, az olyan valóságos volt, mint a kéztörés. Stummer régente korcsolyázott, de egyszer karját törte. Azóta így hívja a valóságot, ami ránk ront, fölébreszt, kijózanít: a kéztörés. És most a valóság új eleme: a lány. De mit adhat neki, kínozza magát újra és újra, miféle kincseket hozhat föl magányából, mi őbenne az a tapasztalat, amit csak ő adhat meg a beavatatlannak, hisz ő maga is úgyszólván avatatlan, tapasztalatlan, csigahéjába visszahúzódott ember... És átkozta magát az elszalasztott lehetőségek, a futni hagyott évek miatt, amelyek mesterré érlelhettek volna – persze akkor ez a találkozás így nem történhetett volna meg. Végül utóbbi gondolat megnyugtatta. Így kellett lennie, így kell helytállnia. Leszállt a vonatról és készült, hogy a lányka várja, a térdre megbicsklik, lesz ami lesz...

Csakhogy ezek az istennők, e nimfák oly illékony anyagból valók, akár a fény, a pára, a reggeli árnyjáték, meglehet, türelmetlenek is az utazókkal és lassú közeledésüket közönynek vélik – és eltűnnek, mint azok a könnyű hajnali tünemények, a sugárzuhatag, a köd, eltűnnek, ha idejében meg nem közelítjük őket; vagy ha megszólítjuk őket, talán akkor is. A sarkon nem állt senki, hiába várt, 7 óra 30 volt, nem jött senki. Munkába ment. És nem jött rá egészen délig, mi történt! Oly csalódott volt, hogy csak délben vette észbe, hogy hát hiszen a diákok ilyenkor sokáig alszanak, dehogyis mennek az iskola környékére sem, hiszen szombat van, a könyvtár kinyit ugyan, de 7 óra 20-kor az utcasarok kihalt – Stummer nevetni kezdett, nevetett, nevetett, könnyei csorogtak, arcát a kartonok közé rejtve, dakrüa leibón, nevetett.

Hétfőn aztán, a kitartó esőt és a vonatbúzt meg saját ázottkutya-szagát átkozva, fogadkozva, hogy felhagy az ingázó léttel, a hétvégén írt újabb vers emlékével vigasztalva magát (bárcsak bepillantathatnék / homlokod timpanonja mögé, meg: kerevetemre heverj le / hadd nyújtsam tálcán / dobogó szívem), szapora léptekkel szalamoszott a tócsák közt, nehogy cipője beázzon, kezében ernyő, amit nem nyit ki, mert mit neki a pillanatnyilag csak szitáló eső és egyébként is egy helyen lyukas, csak mintegy félvállról nyugtázta a lány hiányát, nyilván az eső miatt. A következő kép, amire emlékszik, az volt, ahogy a katalógus fiókja fölé hajolva kipiszkál egy begyűrt, szakadt lapot a többi közül, fölpillant és a távolban, a hosszú polc végénél, ahol a világirodalom M-től P-ig sorakozik, felbukkanni, megvillanni látja azt a tekintetet. Vadászat kezdődött amolyan könyvtáros-módra: el M-P mellett, jobbra be a műszaki szakkönyvek felé, a sarkon túl versek és drámák közt tovább, orrában érezve az űzött vad illatát, hogy aztán mint egy tisztáson, viszontlássza őt a kijárat előtt, a kölcsönző pultnál.

Mit szeretne kivenni?, lépett a lányhoz.

Már kapom, felelt az egyszerűen.

Stummer elbizonytalanodott. Már kapja? Kitől? A kollégái ebédelnek, csak ő van itt. Visszasomfordált a katalógusokhoz és amikor hátrapillantott, látta, hogy a bejárat ajtaja becsukódik.

A vadászat folytatódott kinn is a platánsor és a sarok közt, de fönn a domboldalon is, ahol a gimnáziumhoz vezet a kerülőút a könyvtártól, és folytatódott a gimnázium menzáján is, meg hazafelé a főúton az állomás felé – mindenhol ott volt a lány lehetősége, olykor a hiánya, olykor a sejtelme, néha-néha pedig jelenvalósága is; néha közel érezte a lényét, máskor közvetett nyomokat böngészett; volt, hogy látni vélte őt, de nem volt benne biztos.

Míg végül azon a reggelen ott, ahol az út elágazik az iskola, a gimnázium és a könyvtár hármassága felé, 7 óra 20-kor, a túloldalon, a sarkon, viszont nem látta őt pontosan ugyanúgy, ahogy az első alkalommal: fénysugarak törtek át a könnyű ködön és a kissé sárguló lombokon, fenn már tiszta volt

az ég, szinte valószínűtlenül tiszta a lenti homályhoz viszonyítva, és a lány ott állt hamvasan és édesen, megjegyezhetetlen ruhájában, elfeledhetetlen jelenléte egyszerűségében. Állt és őt nézte egyenesen, leplezetlenül, kegyesen, ó, kúr, athanatoiszi szünágorosz héniokoiszin, khair, epei útisze moira kaké prúpempe eneszthai ténd'hodon, villant át elméjén Parmenidéosz verse, a térde megbicsaklott, átkelt az úton és megállt a lány tekintet előtt.

Csókolom!, mondta a lány. Ne haragudjon, hogy megkérdézem...

Kérdezze csak, motyogta Stummer és forróság ömlött végig az egész testén.

Ne haragudjon, hogy a múltkor is... De maga nem... izé, az apám? Végvári Barnabás. Így hívják az apámat, magyarázta a bamba férfinak. Tudja, csak egy fényképem van róla, ez, vette elő, nem ismerem őt és amikor a bácsit megláttam, azt gondoltam, lehet, hogy butaság, azt hittem, az apámnak tetszik lenni, hogy itt van a városban... Mert mondta valaki, hogy állítólag látták...

Elhallgatott, Stummer megnézte a képet, amin egy nála vállasabb, szögletes arcú férfi düllesztette a mellét, nem, nem én vagyok, mondta, meg persze a nevem, az se stimmel. Én Stummer vagyok, ami annyit tesz: néma. Úgyhogy még magyar fordításban se lehetek Végvári.

A lány nevetett, és közben elindultak az iskola felé.

Nehogy elkéss, mondta Stummer, ilyesmi miatt. És nincs is lányom. És sose fényképeztek le ilyen ronda virágok közt.

Már az iskolához értek, a lány még mindig mosolygott.

Mért mosolyog?, kérdezte a férfi. Végül is nem járt szerencsével.

De azért köszönöm.

Mit köszön?

Hogy néhány napig azt hihettem, megvan az apám.

Hát, kérem, semmiség, tárta szét a karját Stummer, ilyesmiben őstehetség vagyok. Egyébként én is, én is köszönöm.

Ezt én nem értem, mondta a lány.

Mindegy. Köszönöm. Stummer kezét nyújtott, a lány keze hideg volt és könnyű, akár a felszálló köd. Máskor ne álljon szóba idegenekkel, figyelmeztette még és elindult. Megkerülte az iskolát és átvágott a domboldalon a gimnázium felé, ahol a könyvtárhoz vezető utca kezdődik. Fölnézett a házak közt a dombtetőre és egyszerre csak kacagni kezdett, hangosan, hogy visszhangzott az egész környék, visszhangzottak a sárga, barna meg bordó négyemeletes házak, kacagott magán, a lányon, minden, kiolthatatlanul.

